# Népszállót az asszonyoknak.

Írta .*Hermanne Ludwig Blanka.* Medgyes.

Van Budapestnek egy páratlan intézménye: a „.Népszálló”! Megvan ott a munkásembernek mindene, amire csak tiszta, rendes ember vágyik! Van pompás, tiszta fekvőhelye, egészséges, levegős, csinos helyen. Munkásnak, aki azelőtt ágyrajáró volt valami 6 Vagy 10 gyermekes családhoz, a menyország lehet az a kis tülke, mely egyedül az övé, a tiszta ágy s az a hófehér mosdó! Nem kell várnia, amíg öten, vagy tizenöten előtte megmosakodnak a kis kétgarasos mosdótálban, melyben gyakran, hogy a vízzel takarékoskodjanak, előtte már ketten-hárman mosdottak, hanem engedhet magának hideg vizet, meleget, amilyenre épen kedve van. Innen pihenve, üdén indul napi munkájára.

S mielőtt elmenne, nem kávénak csúfolt, vízben főzött pörkölt kenyérhéjlevet iszik, hanem tiszta, hamisítatlan zsírdús tejet! Olyan tartalmasat, melynek zsíranyaga jóval meghaladja az előírt percentet. Ha véletlenül szabad napja akad egy munkás embernek, aki családnál bérelt egy kis sarkot, vagy vay ágyat – hová mehetett? Az ágy csak éjjelre volt az övé – nappal talán más aludt benne – vagy kitették a szobából, vagy összecsukták asztalnak, de ő mindenhogyan ki volt dobva. Az utcára? Nem! A korcsmába! Beült valami kis piszkos zugba s itta a pálinkát. A „Népszállóban” is ott kell hagynia hálófülkéjét, de milyen kedves, barátságos helyiségek várnak rá, hol napját töltheti!

Ott van a dohányzó, ahol kényelmesen elbeszélgethet azokkal, kiket szinte oda vet vagy a munkanélküliség, vagy épen a pihenő óra. Ha bántja a füst – nem dohányos ember, behúzódhat a nem dohányzók társalgójába. Ott van a szép olvasó terem, ahol sokkal

kedvesebb környezetben olvasgathat, mint azok, kiket rossz sorsuk a fővárosi könyvtár mostani helyiségeibe visz olvasni! Ha meg épen levelet akar írni, vagy magának valamit dolgozni, megtalálja az írószobát is!

S micsoda lucullusi ebédeket főznek ott! Kóstolja meg csak valaki s a pokolba fog kívánni minden rossz korcsmát, meg kis éttermet. Csak az alföldön tudnak még olyan jó magyar pörköltet főzni! A krumplis tésztának minden szeme külön áll s nem ragad a fogához meg annak sem, aki mert olyan jó, még egyre szeretné a szájában tartani. Almás rétest bizony a „püspöknek sem sütnek különbet"; s ha száraz bab, ha lencseleves, akár bécsi szelet, akár káposzta, vagy darás mácsik, mind olyan ízes, tartalmas, hogy aki látja, megéhezik rá. S mindezt: háromféle ételt egy ebédnek nagy, félliteres adagokban 60-80 fillérért!

De még az sem kénytelen ott éhezni, akinek ez is sok! Sőt még arra sincsen rászorulva, hogy hideget egyek. Ott van az étterem mellett a főzőkonyha, ahol megcsinálhatja magának azt a kis ételt, amihez a hozzávalót kint vette, vagy kapta. Nem lesz oly tartalmas az étele, mint amazoknak, de legalább meleget eszik. Evés után átmegy a mosogató helyiségbe, ahol a csapok forró vizet s hideget fecskendeznek s pár perc alatt rendbe is szedte edényét.

S ha valamire szüksége van, dehogy kell kimennie a házból! Csak a helyes ajtót keli a különböző folyosókon megkeresnie s a nélkül, hogy lucskos esőben, verő szélben, vagy hidegben járkálna kint, itt a fűtött folyosón benyithat a szabóhoz foltot varratni a kabátujja könyökére, megborotváltathatja magát a házi borbélynál; lenn a cipésznél megtalpaltathatja cipőjét. Fürödhet is, mert fürdő hideg, meleg van. S aztán a trafikban, mely szintén benn van, vehet képeslapot, papírt, tükröt, bajuszpedrőt, amit épen kíván. Ruháját nem kell kivinnie, mosathat ott benn is.

Azt hiszem, aki egyszer olyan szerencsés volt, hogy ilyen környezetben élt egy darabig, az később, meg az otthonában is ennek nevelő hatása alatt fogja berendezni életét! Ez a legeslegjobb mód arra, hogy az embereket neveljük: megadjuk nekik az alkalmat, hogy maguk nevelődjenek. Beszéddel, biztatással nem lehet elhitetni az emberek jó nagy részével, hogy friss, tiszta levegőben Jobban alszanak. De ha itt megszokják, akkor utána undorodni fognak attól a bűztől, amit egy csomó ember lehel bele a becsukott ablakú szobákba.

Az egész emberre van hatása ennek az intézménynek, mert épen és egészségesen tartja a munkást, kinek erejére ugyancsak szüksége van, hat kedélyére is, azáltal, amilyen az egész berendezése, díszítése, neveli erkölcsileg a legjobb módon, mert azáltal, hogy jobbra szoktat, vonja el az egyeseket a rosszabbtól.

S minde sok jó tulajdonsága mellett van egy nagy-nagy hibája is! Mert gondoskodik ugyan mindenről, de – nem – mindenkiről.

Gondoskodik a munkásról, de nem a: munkásnőről!

Bizony, ez nagy mostohaság. Mennyi, mennyi, milyen rengeteg munkásnő van egy ilyen nagy városban? S azok nincsenek kevésbé rászorulva, mint a férfiak, hogy segítsék őket. Sót talán még sokkal inkább! Ezt a sokkal inkábbat nem úgy értem, mintha azt akarnám mondani, hogy jobban kell a nőnek a tisztaság, az egészséges, tápláló étel s a külső kényelem, mint a férfinak. Dehogy! De ma még a legjobb akarattal nézve is a dolgot, nem mondhatjuk, hogy a nők helyzete egyenlő a férfiakéval. Semmi téren sem, de legkevésbé ott, ahol sohasem is lesz egyenlő, mikor mint asszony áll szemben a férfival. S az a sok-sok szegény munkásnő, aki családoknál albérletben kénytelen lakni, aki szintén csak éjjeli lakást, egy ágyat bérel magának, nemcsak azért nem pihenhet rendesen, mert rövid, kemény, hepehupás az ágya, nemcsak azért, mert sokan horkolnak és forgolódnak a szobában, hanem azért leginkább, mert asszony! Asszony, akire minden férfi számot tart. S ha meg is van benne romlatlan korában a vágy és akarat, távol tartani magától a csak testére éheseket, nincs rá módja, hogy megmentse magát! Hol? Hová forduljon? Hány *száz* meg száz leány, asszony mehet szállása felé estenden a legirtózatosabb rémülettel, a biztos elveszés zsibbasztóan aggasztó tudatában! Gondoljuk csak él, hogyan húzzák és lassítják amúgy is fáradt lépésükét? Hogyan választják a leghosszabb utat s hogy esdekelnek közben lélekből, igaz szívből valami menekülésért. De hiába! Kint az utcán nem maradhatnak. Ott is rémek lesnek s ha rosszabb nem is történnék velük, a rendőrségre kerülnének. Pénzük nincs arra, hogy másutt keressenek fekvőhelyet s így odavánszorognak, ahonnan másnap összezúzva mennek újra munkára. Másnap összetörve, de pár hét múlva már beletanulva az új életbe s beleszokva, nemtörődömséggel, közönyösen.

Féltsük és szánjuk jobban azokat a szegény asszonyokat!

Csináljon a főváros a munkásnők számára „Népszállókat"! Olyanokat, mint az Aréna-úti!

Merészség azt mindjárt így többes számban kívánni, mert hisz kezdetnek egy is valami volna, de úgy van, hogy sok kellene! Milyen öröm volna azt tudni, hogy sok olyan nagy ház tele van munkásnőkkel, akik este megfoltózgatták ruháikat, beszéltek hozzájuk hasonló, maguksorsú társnőikkel, egészséges ételt kaptak, megkötötték a harisnyájuk sarkát – vagy mondjuk – olvastak olyan lapokat, melyek az ő érdekeiket védik, olyan könyveket, melyek őket a maguk útján előre viszik s aztán megfürödve, nyugodtan alszanak abban a tudatban, hogy sem a házigazda, sem a fia, sem a sógora, sem a másik albérlő nem tarthat rájuk igényt, hogy az a nagy kapu megvédi őket mindenki – sokszor még önmaguk elől is.

Bizony, nagyon megirigyeltem a férfiaktól az asszonyok számára a „Népszállót"!